

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 4. Utkommer hvarje Söndag. **Göteborg den 21 Januari 1855.** Pris för år: **6 R:dr 32 sk. B:co. IX årgången.**

Storfurst Constantin Nicolajewitsch,

Ryska flottans Storamiral.

Sedan vi förut meddelat beskrifning om Rysslands flotta (i N:o 33) och bifogat i N:o 34 porträttet af befälhafvaren öfver flottan i Svarta hafvet, gifva vi i dag porträttet af den öfverste befälhafvaren öfver hela ryska sjömakten och meddela derjemte det hufvudsakligaste om en personlighet, som kanske en gång kommer att spela en betydande roll i världshistorien.

Storfurst Constantin är andra sonen af kejsar Nicolaus och född den 21 September 1827. Sedan den 11 September 1848 förmäld med fjerde

Storfurst Constantin.

dottern af hertig Joseph af Altepburg, är han fader till trenne barn, storfursten Nicolaus och storfurstinnorna Olga och Wjera. Lik såväl till namn som karakter sin onkel Constantin, en äldre broder af hans far och som dog i Witebsk 1831 i koleran, liknar han sålunda sin far hvarken i ståtlig figur eller i andligt lugn och sjelfbeherskning, hvarmed denne förstår att dölja sina planer till rätta ögonblicket; men eger detoaktadt mera af sin fars väsen, än storfurst thronföljaren, på hvilken tillikamed namnet kejsar Alexanders milda, fredälskande sinne, som mindre var rigtadt på eröfringar än landets inre förbättringar.

General Dannenberg.

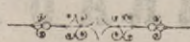
Generallöjtnant Paulow.

blifvit öfverfördt. Constantin bär mer än någon annan medlem af hans familj sedan kejsar Paul den asiatiska typen och är derigenom det gammalryska partiets afgud. Han är af en concentrerad och kraftig figur. I stället för hans faders kalla lugn, karakteriserar honom rellighet, lidelsefullhet och oförsynt häftighet. Äfven skall han, med sitt häftiga lynne, hafva varit orsak till, att kejsaren tillslöt sitt öra för alla till fredliga åtgärder manande stämmor och befällt öfvergången öfver det walachiska Rubikon (Pruth), hvilken enligt all sannolikhet kommer att för honom och Ryssland hafva en djup förödmjukelse till följd.

Storfurst Constantin skall i kejsarens hjerta hafva företrädet för sin äldre broder; man påstår till och med, att det vore kejsarens önskan, att hans andre son en gång måtte bestiga Ryssland thron, ja det heter till och med, att det till förmån för den senare skall i senatsarchivet vara nedlagd en abdikationsurkund lik den, genom hvilken, som man vet, den aflidne Constantin afsade sig rättigheten till förmån för den nuvarande kejsaren. Detta torde dock väl vara förmycket sagdt. Sannolikare är, att han trodde sig vara bestämd till kejsar öfver det genom eröfringen af Turkiet och sydslaviska länder bildade riket; men hvilket under nuvarande omständigheter torde länge låta vänta på sig. Prinsen har tillegnat sig grundlig kunskap i turkiska språket och alla dervarande förhållanden och inrättningar. Han omgås gerna med lärde, som äro hemmastadde i orientens angelägenheter, och öfverraskar dem ibland genom bättre kännedom. Ofta finner man honom lutad öfver landkartor, på hvilka han utstakar gränssorna af de länder, som en gång skola underkastas hans scepter. Alldenstund ett landkrig ensamt icke skulle föra honom till detta mål, så är han mycket mån om ryska flottan, till hvars öfverste chef kejsaren ganska nyligen utnämnt honom. Resultatet af hans bemödanden på detta fält har hittills varit ganska ringa. Ryska landhären är en nationel institution. Så är icke förhållandet med flottan. Ryssarne äro inga sjömän, deras föräldrar lefde aldrig vid hafvets kaster och bekymrade sig aldrig om skeppsfart, och änskönt redan sedan Peter den Stores tid allt möjligt blifvit

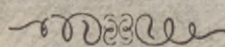
gjordt för att på dem inympa en annan natur, så voro de dock alltid tröga, när fråga var om sjötjenst.

Generalerne Dannenberg och Paulow.

General Dannenberg, befälhafvare öfver fjerde infanterikorpsen i den aktiva ryska arméén, gick den 3 Juli 1853 öfver Pruth vid Crove till Walachiet och i September 1854 åter tillbaka, utan att hafva skördat de förväntade lagrarna. Vi böra nämna att general Dannenberg 1848 inryckte med ryska occupationskorpsen i Donau-furstendömena och 1849 slog Bem vid Biski.

Om general Paulow, 11:te divisionens befälhafvare, är endast hans uppträdande vid Oltenitza att anmärka. Sedan Omer Pascha vid Nikopolis hade öfverskridit Donau den 31 Oktober 1853, besatte han Oltenitza. Der angrep honom general-löjtnant Paulow den 4:de November med 20 bataljoner, 20 kanoner och 3 regementier kavalleri, men måste med förlust af 400 döde och 1500 sårade draga sig tillbaka. Nu har han likaledes på återtagandet åter lemnat furstendömena.

Vandringar på Krim.

(Forts. o. sl. fr. N:o 3.)

I steppen äro än vidare insekterna en besvärlig plåga, i synnerhet en fluga, som finnes i en otrolig mängd, särdeles emot aftonen visar den sig i verkliga skyar och tränger in i öron, mun, näsa och ögon. Låter främlingen genom deras bett förleda sig till kliande, så bildar sig lätt en inflammation, som naturligtvis ökar smärtan. I närheten af sumpiga ställen slutligen, i synnerhet vid det "ruttna hafvet," i nejden kring Perekop, gifves det skyar af muskitos, mot hvilka den resande till och med icke kan skydda sig med eld. Tartarerne skydda sig emot dem derigenom, att de ingnida hela kroppen med olja eller krypa in uti en med beek genomdränt säck och tillsluta hvarje öppning. Men dessa plågoandar äro icke de ende, ty man finner här äfven skorpionen, tarantelen och ett slags spinndel af gulaktig färg, som heter bi, blifver tre tum stor och hvilkens bett ver-

kar dödande, om det erhållna såret ej bortskäres. Ormar, och det temligen stora, äro likaledes icke sällsynta, men bland dessa finnas inga synnerligen giftiga.

Tartarernes seder och lefnadssätt finnes ännu mycket, som erinrar om patriarkernas lif, så som det skildras i Bibeln. En tartar måste likasom Jakob tjena sin bruds fader. Det vackra könet är männernas egendom. Fadren säljer sin dotter, brodern sin syster, ty flickorna gälla, likasom hjorden för en del af arvet, och blifva på samma sätt delade emellan sönerna. "Många barn, mycken välsignelse" är hos Tartarerne ett sant ord, men äktenskapen äro icke riktigt fruktsamma, och en hustru får sällan mer än trenne barn. Derför och på grund af den efterlåtenhet hvarmed de små barnen behandlas aftager invånarnes antal oaktadt månggifvet. Messling och koppor anrätta stora förödelse; från en väl bekant hudsjukdom är knappt en enda person fri och en ännu värre sjukdom, som blifvit medbragt af de ryske soldaterna, förstör jemte den ofta, nästan regelmässigt återkommande fross-febern, rätt mångas helsa.

Likasom alla tartariska folkslag raka Tartarerna hufvudet enligt en gammal sed, ty det sker icke för att hålla hufvudet kallt, emedan de alltid bära två eller tre hufvudbetäckningar och till och med om sommaren mössor af lammskinn eller pelsverk. Deremot värderas vackert hår hos fruntimren mycket högt och de förstå sig också mycket väl att färga det, om den naturliga färgen misshagar dem. Karlarne bära under de yngre åren blott mustascher, men från sitt fyrtionde år låta de hela skägget vaxa och den som har det största är den mest ansedd, han erhåller till och med i sällskap hedersplatsen.

Att röka är för Tartarerne, och detta icke blott för karlar, utan äfven för fruntimmer och barn, oundgängligt, men enligt deras språk röka de icke tobak, utan de dricka den och detta är hos dem äfven rätta uttrycket, ty under den starkaste hetta föredrar Tartaren till släckandet af sin törst pipan framför hvilken behaglig dryck som helst och äfven när han hungrar står den bästa föda tillbaka för tobaksröken. I stället för vatten dricka de ett slags thé. I de välmående

hus bjuder man den inträdande främlingen först en pipa med långt skaft af körsbärsträ, försedt med spets af bernsten eller elfenben, derefter bjuder man honom honung, sur mjölk och frukter, motsvarande årstiden.

Tartarerna äta likasom andra orientaler med fingrarna, men underlåta aldrig att före och efter måltiden tvätta händerna. Hos de förmögnare hänga alltid på väggarna i ätmatrummet utmärkt rena, ofta med spetsar försedda servietter. Husgerädet är mycket enkelt och består af ett täcke eller matta, ett litet knäppt en fot högt bord och några träkärl. Klädelsen är en blandning af turkisk och armenisk drägt.

Trött efter resan genom steppen kommer vandraren till Perekop, halföns nyckel, hvilken förenar henne med fasta landet och egentligen blott är en med hus besatt gata med förskansningar, hvilka icke hafva stort att betyda. Dock herrskar det der temligen mycket lif, emedan allt som kommer ifrån eller till Krim måste härigenom. Trakten rundtomkring består af stinkande moras och stillastående vatten, som på visst sätt stå i förbindelse med hafvet och bildar Siwasch eller det ruttna hafvet, hvilka namn redan begagnades på de gamla Grekernas tid.

Sätt att undersöka huruvida humla blifvit svafvad,

af F. W. HEIDENREICH.

Då humla fått ligga en längre tid, tre till fyra år, förlorar den, såsom känt är, sin förra naturliga färg, bladen blifva dunklare, bruna, svartaktige och erhålla fläckar, stoftmjölet (Lupulin) utbyter sin gröngula eller ljusgula färg emot en mörk eller brungul, m. m. För att återställa den naturliga färgen och det förlorade goda utseendet brukar man i Tyskland ej sällan att svafva humlan, d. v. s. man utsätter den för inverkan af svafvelsyrlighet, erhållen genom förbränning af svafvel. Om humlan, till följe af mindre ändamålsenligt förvaringssätt, är så uttorkad att den ej mer innehåller den för inverkan af svafvelsyrlighet nödvändiga fuktighet, så använda förfalskarne ett särskildt konsgrepp för att genast vid svafvelsyrlighetens uppkomst blanda densamma med vattenånga; de blanda nemligen det svafvel, som skall brännas med sönderstött alun;

de 46 proc. krystallvatten, som kalialun innehåller förflyktigas då af värmen.

Uti Frankrike företages, enligt Rohart, humlans svafvel för vinnande af ett helt annat ändamål, nemligen för att borttaga den grönaaktiga färgen från den humla, som man ej låter mogna fullkomligt, utan aftager för tidigt, i afsigt att sålunda öka dess vikt.

Svafvad humla är ljusgul, och svafvelsyrligheten har menligt inverkat på dess aromatiska beståndsdelar. Bryggare igenkänna den svafvade humlan uppå skillnaden i färg emellan stjelen och klasen; då humlan är svafvad så äro klasstjelen och klasen af nära nog lika färg, nemligen ljusgula; deremot är på oförfalskad humla skافتen mer eller mindre dunkelgröna, ja, till och med temmeligen bruna, under det att klasarne äro gula eller gröngula; i allmänhet är på god humla klasens och skافتets färg temmeligen olika, och i hvarje fall skافتets färg alltid mörkare än klasens.

Huruvida humlan är svafvad eller ej, kan dock ej med fullkomlig säkerhet afgöras utan kemisk undersökning af densamma, isynnerhet ifall humlan redan en längre tid varit svafvad, då en del af svafvelsyrligheten öfvergått till svafvelsyra, och då endast en mindre del af det misstänkta partiet består af svafvad humla. Ett ganska enkelt och fullkomligt säkert förfarande för utronande här af uppgifves af Heidenreich.

Apparat. — Till denna undersökning erfordras:

- 1) En glaskolf af ungefär 1½ tums tvärlinje och 4 till 5 tums höjd;
- 2) En denna kolf noga tillslutande kork, som är genomborrad, och uti hvilken ett genomgående, tvenne gånger i en rät vinkel böjdt glaströr (ledningsrör) blifvit lufttätt in kittadt med vax.
- 3) Ett par reaktionsglas, inrymmande några theskedblad vätska;
- 4) Destilleradt vatten;
- 5) Basisk ättiksyrad blyoxidlösning;
- 6) Ett litet stycke ren zink, hvilket inlägges i kolfven;
- 7) Ren chlorvätesyra (saltsyra).

Profvet kan endast då gifva ett fullkomligt riktigt resultat, när den zink, som man använder, är alldeles fri från svafvel, och den saltsyra, som begagnas, hvarken innehåller svafvelsyra eller svafvelsyrlighet. Båda ämnena måste derföre prövas på sin

renhet. För detta ändamål öfvergjutes zinken uti en liten kolf med utspädd ren saltsyra, och den vätgas, som då utvecklas, ledes medelst det uti kolfvens kork instuckna, böjda glaströret uti en lösning af basisk ättiksyrad blyoxid; innehåller zinken svafvel, så bildas svafvelbunden vätgas, hvilken utfaller blyet ur blysaltlösningen som svafvelbly (svart fällning). Om den saltsyra, som man ärnar begagna, först kokas med saltpetersyra och sedermera starkt utspädes, och om den då ej gifver någon fällning med chlorbaryum, så är den fri från svafvelsyrlighet och svafvelsyra.

Förfarande. — 15 till 20 klasar af den misstänkta humlan öfvergjutas uti ett rent glas med destilleradt vatten, knådas dermed något litet och uttryckas måttligt, hvarpå vätskan gjutes en tum högt uti kolfven uppå den deruti liggande zinken. (Vill man gå än mera omsorgsfullt tillväga, så öfvergjuter man humlan uti ett glas med destilleradt vatten, låter detsamma flere timmars tid stå överbundet med blåsa, och använder den klara vätskan till försöket.) Derpå gjuter man blysaltlösningen i ett reaktionsglas, håller litet saltsyra till humlevätskan uti kolfven, insticker korken jemte ledningsröret, tilltrycker den fast och tillkittar den, om så erfordras, med vax, samt bringar den långa, fria ändan af ledningsröret ända ned till botten af reaktionsglaset, så att röret kommer att stå insänkt uti blysaltlösningen, och så att blåsorna af den i kolfven utvecklade gasen komma att gå genom lösningen. Om den använda humlan var ren och oförfalskad, så blifver blylösningen uti reaktionsglaset fullkomligt klar, eller på sin högsta höjd efter någon tid mjölkvit; var humlan deremot svafvad, så visa sig inom några minuter på ytan af blysaltlösningen svarta fläckar, ledningsröret beklädes först nedtill och sedermera längre upp med ett brunaktigt öfverdrag, och slutligen blifver hela vätskan grumlig och brunröd eller brunsvart och sist faller det bildade svafvelbly till botten, och kan då ytterligare undersökas.

Om man under denna behandling öppnar kolfven genom att uttaga korken, så känner man, ifall humlan är svafvad, en stark lukt af svafvelväte. Är humlan ren, så märkes endast lukt af humla. Äro deremot de omnämnde företeelserna, lukt af svafvelväte och bildning af svafvelbly närvarande, så kan man med säkerhet sluta till att humlan är svafvad, ifall man nemligen vid profvet användt ren zink och ren saltsyra.

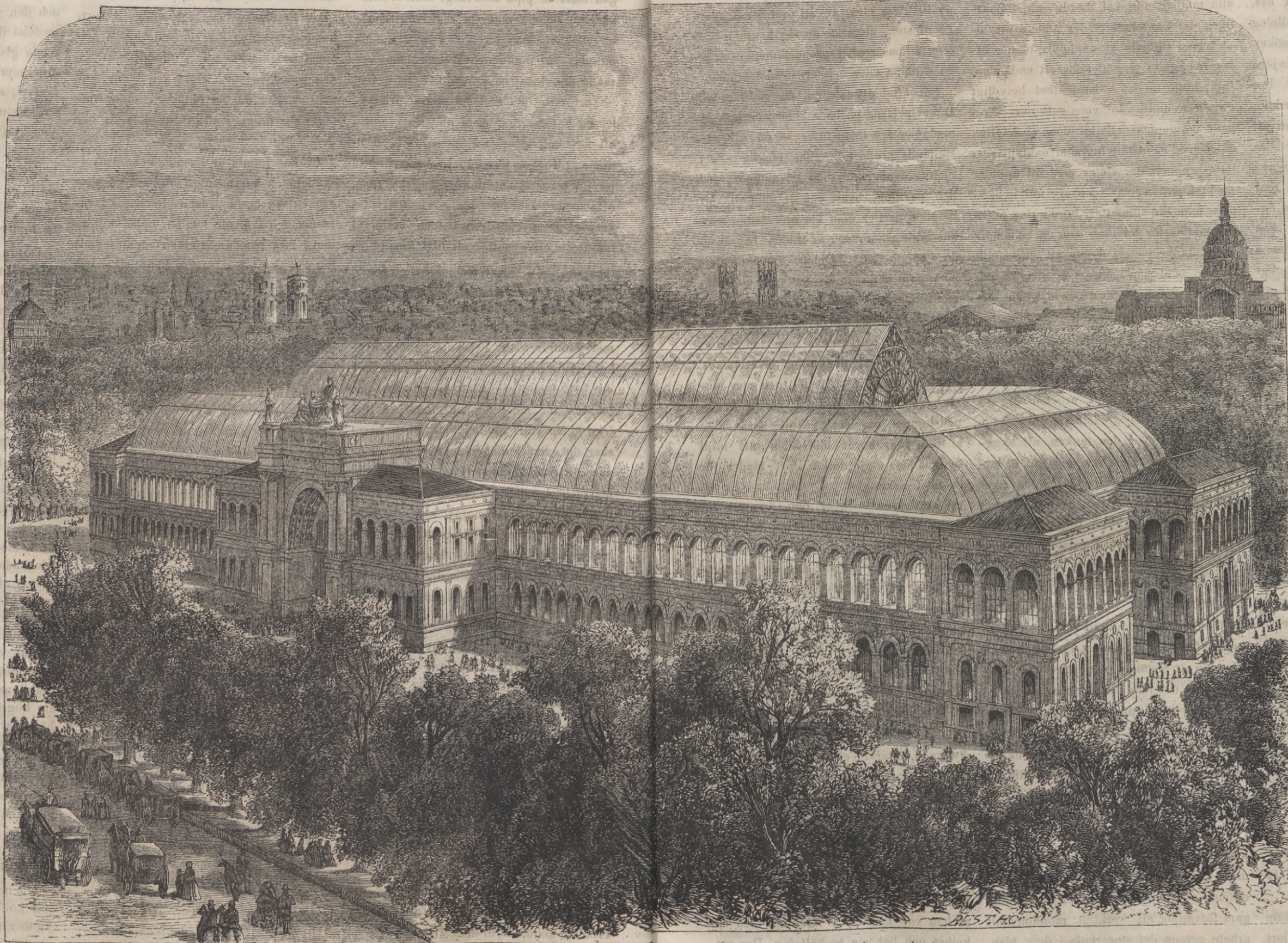

För det första är valet af byggnadstomten olyckligt, det är att för lång tid bannlysa denna präktiga offentliga promenad, som Europa afundades oss, denna Corso, denna storartade anläggning, hvars behag af Paris till den grad blifvit uppskattadt, att den erhållit namn af de Elyseiska fälten.

Begränsade i norr af hotelerna i Saint Honorés förstad, äro de öppna emot söder, der deras höga träd sträcka sig ända till Seinefloden. På denna sidan hade man till och med för några år sedan utvidgat utsigten, så att man kunde på andra sidan Seinestranden se den sköna dösen på Invalidhotellet.

Det nya Industripalatset undanskymmer allt detta, luft, utrymme och perspectiv, det qväfver denna promenadplats och förvandlar denna park med sina långa korsande avenyer till något i likhet med våra boulevarder. Om några år skola Elyseiska fälten ej vara annat än en förlängd boulevard. Må man ej säga, att detta är öfverdrifven farhåga och klagan öfver en uppoffring, som ej ega rum i verkligheten. Facta hafva alltid sina oundvikliga slutföljder. Så snart administrationen hade bestämt sig för att uppföra industripalatset på de Elyseiska fälten, äfven om några inkast blifvit gjorda emet olagenheterna att förlägga en så vidsträckt byggnad mitt i staden Paris' favoritpromenad, så måste särskilda skäl ej hafva saknats att aflägsna alla betänk-

ligheter, och om några också annat att detta skulle blifva orsaken till dess framtida ruin, men i hemlighet underkastat sig detta öde, så har dock det största antalet möjligen trott, att man alls icke skadade Elyseiska fältens tillvaro för framtiden, emedan man ej gjorde något intrång i de promenerandes vanliga

Allmänna Expo Palatset i Paris.

stråkväg. När man en annan gång ånyo torde behöfva ett stort utrymme för något ändamål, skall en annan förvaltning finna lika gällande skäl för att fullända Elyseiska fältens förstöring. Utan tvivel skall denna administration säga, om Elyseiska fälten bibehållit denna uteslutande karaktär af en trädplanter-

rad promenadplats, som byggnadsintendenten Marigny 1764 gaf dem, skulle vi hyst många betänkligheter att göra något intrång deruti; men sedan de redan för längesedan förlorat denna karaktär genom de der uppförda kolossala byggnader så återstå, för att säga sanningen, ej mera än några enstaka bitar af detta fordnä sköna hela.

Elyseiska fälten voro på sätt och vis för Paris en helgad skogspark, hvilken administrationen hade bordt samvetsgrannt bibehålla. I London var kristallpalatset, som man hade medgifvit blifva uppfördt i en af stadens stora parker, endast en provisorisk byggnad; öaktadt många gjorda försök att för alltid få bibehålla denna

plats, och i trots af mäktiga gynnare, strandade dock denna plan mot aktningen för den allmänna meningen. Christall palatset i Hyde-park har för dessa slags kolossala byggnader infört en särskilt typ, ett nytt byggnadssystem af jern och glas, som nu mera är antaget och hädanefter blir det endast fråga om att modifiera detsamma efter byggnadernas bestämmelse samt efter folkens eller konstnärernas individuella smak. I det Parisiska Industripalatset, har man velat tillägna sig fördelarna af Paxtons system, men meddetsamma också förbättra det. De praktiske engelsmännen åtnöjde sig att för ett provisoriskt ändamål uppföra en flyttbar byggnad med ett glastak, och den de efter expositionens slut kunde transportera från Hyde-park till Sydenham. I Paris har man velat hafva en bestående byggnad, uppförd den af sten och sökt gifva den en monumental betydelse. Rättvisan fordrar det erkännande, att sedan lång tid tillbaka den allmänna meningen, och dess tolk, pressen fordrade en stadigvarande byggnad för ett exhibitionspalats, i stället

för de provisoriska baracker, som man hittills hvar femte år uppfört. Vi delade likaledes denna önskan och vi talte om det bruk för andra nyttiga ändamål, som man kunde göra af dessa stora salar under mellantiden från den ena utställningen till den andra. Men ingen tänkte då på den enorma utveckling, som en

plats, och i trots af mäktiga gynnare, strandade dock denna plan mot aktningen för den allmänna meningen.

Christall palatset i Hyde-park har för dessa slags kolossala byggnader infört en särskilt typ, ett nytt byggnadssystem af jern och glas, som nu mera är antaget och hädanefter blir det endast fråga om att modifiera detsamma efter byggnadernas bestämmelse samt efter folkens eller konstnärernas individuella smak. I det Parisiska Industripalatset, har man velat tillägna sig fördelarna af Paxtons system, men meddetsamma också förbättra det. De praktiske engelsmännen åtnöjde sig att för ett provisoriskt ändamål uppföra en flyttbar byggnad med ett glastak, och den de efter expositionens slut kunde transportera från Hyde-park till Sydenham. I Paris har man velat hafva en bestående byggnad, uppförd den af sten och sökt gifva den en monumental betydelse. Rättvisan fordrar det erkännande, att sedan lång tid tillbaka den allmänna meningen, och dess tolk, pressen fordrade en stadigvarande byggnad för ett exhibitionspalats, i stället

universel industri-utställning en dag skulle erhålla.

Expositionen i London har visat oss, hvilka proportioner en dylik utställning kan antaga redan vid det första försöket, i det den värdade till den öfver hela jorden utbredda menskliga industrien. Der synes man kunnat hämta en nyttig lärdom. Man hade bort inse det omöjliga uti att i en stad, der den alltid skulle medföra hinder, uppresa en permanent byggnad af så ofantliga proportioner för ett rent tillfälligt ändamål, och som dessutom endast med långa mellantider kunde ega rum. I Paris har man ej tillämpat denna naturliga slutföljd. I det man enligt vår öfvertygelse, på ett beklagligt sätt uppförat de Elyseiska fälten, har man der nu uppfört ett ofantligt massivt palats.

Detta monument var knappt fullbordadt för än redan dess plan befans vara i behof af ändring. Detta permanenta utställningspalats, denna ofantliga fykant, "hvarest 20,000 personer med lätthet kunna röra sig," och hvarest med begagnande af den erfarenhet som det storartade försöket i London gaf vid handen, man kunnat förena alla fördelar af ett dubbelt byggnadssystem, af både sten och jern, har befunnits otillräckligt och behöfva ett bihang, som har upptagit en af de största och skönaste kärna i Paris, en kä, som utgör ett af hufvudstadens under, och som den bör vara stolt att kunna visa för främlingar; den innehåller 32,000 kvadratmeter och skräcker sig ifrån *Place de la Concorde* till *Chaillot*. Der finnes nu en provisorisk byggnad: hela detta murade parti, som uppbär en del af detta jern- och glashvalf, skall inom ett tiotal af månader åter borttagas. I följe af detta egna förfarande, kommer man nu att sakna fördelarna både af det provisoriska och permanenta systemet.

Det är svårt att förklara sig, det måste man erkänna, det dubbla system som gjort sig gällande, det synes som man bordt akta sig för möjliga misstag. Det engelska Christallpalatsets rymlighet var afmätt. För oss inskränkte sig alltså frågan der till, att undersöka om vi behöfde samma utrymme eller ej. Ville man inskränka utställningen till blott de verkliga märkvärdiga föremålen, så kunde Elyseiska

fältens palats blifva tillräckligt. Ville man deremot hålla det öppet för alla möjliga föremål, borde man följaktligen derefter beräkna det nödiga utrymme med tillhjälp af upphöjda planer öfver hvarandra, i stället för ett enda plan, som ifölje af sin vidsträckthet betydligt förmörkat andra våningens gallerier. Man hade derigenom undvikit den obehagliga effecten af en utställning, som oaktadt sina jätteproportioner slutar med att upplösa sig i två skilda delar. I hvarje fall, hvilken plan man än omfattat, borde den hafva framstälts för publiken som en enda fulländad tanke och ej såsom ett obestämdt förslag, med sina påföljande tillägg.

Man har saknat förutseende i den allmänna planens uppgörande, och detta har på ett oangenämt sätt framträdt i det materiella utförandet. Man har varit tvungen att understödja murarne; det stora hvalvet har äfven påkallat arbeten för att ytterligare stärka desamma. Man skulle kunna komma på den tanken, att byggnadssättet i det parisiska palatset är lättare än i det sydenhamska. Dock äger motsatsen rum. I Sydenhams palatset har man använt 9,641 tons jern för en yta af 78,459 meters. I palatset på Elyseiska fälten lära 8,100 tons jern blifvit använda för endast 45,140 meters yta. Det är skada, att, oaktadt denna ökade kostnad, som ej bidragit att consolidera byggnaden, man ej kunnat insätta dubbelt glas för att afstänga den yttre temperaturen från den inre och derigenom underlätta skeppets uppvärmning under vintern.

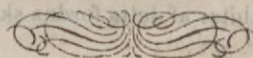
I en tid, då industrien förverkligar dejästelikaste företag och när Paris skulle efter London bygga ett caravanseri, för att der inrymma de märkvärdigaste produkter i världshandeln och när man ville att denna byggnad skulle bli permanent, så hade man, för ett så högtidligt ändamål, bordt erbjuda administrationen eller åt främlingars förvåning ett verkligt monumentalt arbete genom det storartade i dess plan. Industripalatset rättfärdigar ej dessa stolta förhoppningar. Så stort skeppet i medelpunkten än är, har det ingenting för vår epok förvånande. Moscou eger redan länge en manege, byggd af trä, som har samma storlek. Byggnadskonstructionen af jern medgaf mera storartade uttryck.

Om vi lemna det iure af byggnaden, der jernet ensamt är rådande, och öfvergå till dess yttre för att granska façaderne af sten, utmärka de sig hvarken genom stilens renhet, proportionernas stränga skönhet eller massornas motsättning.

För att blott tala em en enda detalj: Dubbelpelarne på båda sidor om hufvudingången äro långt ifrån af en tillfredsställande proportion eller lycklig effect. Sjelfva denna offentliga triumphport och den pavillon, hvarjeden är uppförd, äro de enda partier man vid ankomsten märker midtigenom den af träden begränsade öppningen. Denna monumentala port, som möjligen kunnat ega ett harmoniskt värde, om ögat kunnat på en gång uppfatta det hela af façaden, framställer under närvarande omständigheter, enligt vår åsigt, någonting öfverlastadt. Detta är ej arkitektens fel, och man måste erkänna, att redan i sjelfva byggnadstomten, omgifven på alla fyra sidor af träd, som borde bibehållas tätt intill byggnaden, utgjorde ett stort hinder för en ädel arkitektur. Ty det är ej nog, att arkitekten inlägger den i byggnaden, andra måste också kunna uppfatta densamma. Föra alla dessa omöjligheter oss icke oemotståndligt till slutsats, som hade bordt blifva segrande, nemligen, att det ej var på Elyseiska fälten, midt ibland undanskymmande träd, som man kunde uppresa ett af dessa monumenter, som utgöra en epoks ära? Men efter som denna plats var i visst afseende en af de fördelaktigaste i Paris kunde välja, borde man hafva uppfört en blott provisorisk byggnad, hvarvid ett uteslutande användande af jern medgaf möjligheter att till och med öfverträffa de fantanstiska undren för medeltidens korsbågsarkitektur.

Detta program en gång gifvet, hade konstnären snille, befriadt från skolans regler, i detta nya byggnadssätt kunnat inlagga all den storhet och djerfhet, hvaraf han var mäktig, i förening med enkelhet och behörig hushållning. Den omständigheten, att man sammanblandat de båda constructionssystemerna har varit ofördelaktig för planens enhet och föranledt större omkostnader, utan att lemna mera garanti för varaktigheten.

A. J. de Pays.

Logogryf.

Hördes mitt hela
psaltaren spela
lugnades oron i stormande bröst,
och öfver hjertan,
brände af smärtan,
gjöt sig en dag utaf svalkande tröst.
Jordlifvets himmel
vek och en himmel
öppnade sig för det anande hopp,
der för de fromma
skördar såg's blomma,
hvilka på jorden stått slutna i knopp;
Upp till de landen
sväfvade anden,
säll i hänryckningens heliga stund,
och, på den färdan,
knöt han med verlden,
verden der ofvan, ett saligt förbund;
Om vi nu dela
sönder mitt hela,
få vi, af ruorna åtta, helt lätt
blommor de bästa,
som vi nu fästa
vårdslöst tillsamman i denna bukett:
staden, der tornet
böljande kornet
lutande skådat i seklernas lopp;
hvad, uppå hallen,
resliga tallen
sköt, som en lans, ifrån rötterna opp;
det, hvaraf många
han fick sig gånga,
vandrande Juden, på rastlösa ben;
ett af de bälten,
hvarpå i Smölen
kolaren solar nyss grönskande gren;
bomblika hullar
Köks-Lisa rullar,
mellan de blodiga händernas par;
hvad Melicerta
fick i sitt hjerta,
när på sin vakt hon mot Amor ej var;
hvad drog från bälte
ridderlig hjelte,
tog han den kastade stridshandsken upp;
läsar'n den lille,
hvilken man ville
sporra till flit med den värpande tupp;
vid våra kuster
en, som, med ljuster,
gripes ej anande minsta försåt;
hvad för fregatten
midt uti natten
stolt öfver brusande böljornas stråt;
hvad, öfver höfva
tungt, kan beröfva
formannen snåle sin störtande häst;
hvad, i sin kofta,
dundrande ofta,
skakande hvalfven, höll Qvistofta prest;
hvad diamanten
måste, om kanten
runor skall rista i bergfast kristall;
hvad Alexander,
utan allt kländer,
gjorde Bucephalus, lydig på ställ;
ort i de riken,
der republiken

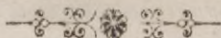
blomstrande upp på Spaniorernas fall;
hvad expediten
stor eller liten,
känd uti orten medföra dock skall;
hvad på Mathilda
lojet sågs bildä,
skalkaktigt krusande läppens korall;
hvad, glupsk som Ryssen,
gjorde med kyssten
Tage "hin fracke", att lustigt det small;
hvad tog på thronen,
högst bland nationen
han, som blef smord till sitt konungakall;
klippras, som stupa
såg's i den djupa
hafsgolfen ned, med en dånande knall;
sätt till att göda
ängarnes gröda,
med en begjutning af vårflodens svall;
hvad med kanonen,
uti bastionen,
hjelten sågs göra från bröstvärnets vall;
hvad, när han skjutas
hörde vid Jutas,
Döbeln sågs göra från sjukbädden kall,
hvad får man höra
fuchssvansen göra;
talande socker med hycklande tröst;
hvad kan tyrannen,
jernhårda mannen,
göra med hjertat ur spenbarnets bröst;
medel att dämpa
tiggarens krämpa
och att bibringa ett ögonblicks tröst;
hvad han bortfuskar
skalden, som kuskar,
hejdlös, som Jehu, på kollrig Pegas;
det, hvarpå örnen
vågar ej björnen
bjuda som gästvän på dråpligt kalas;
hvad låt ej fröken,
alltse'n af röken
torrhostan retades riktigt cruelt;
svärtande stenen,
hvarmed kaptenen
röda mustachen för spegel'n förmält;
hvertill med gamman
ringas tillsammans
hungriga magar af matklockans ljud;
hvad uti ringen,
vara vill ingen
manad af glädjens förtrollande bud;
räf hvad sågs göra
korp att förföra,
gömmande knep under vänskapens larf;
hvad sjelfva Hansen,
mäster i dansen,
knappt gifve klumpiga lunsen vid harf;
hvad vi ej kunna
uppå den tunna
isbrygga Bore slog opp på en natt;
ord, som att stärka
talet och verka
mer attention blef för kraftordet satt;
hvad man plär kalla
coup, som tog alla
sticken i boston från bröderna bort;
larmet, som störer
nattron, när chörer
ljuda från
natlig, Bacchantisk, kohort;
rum, der vi finna
en, som kan vinna
kapplöpnings-palmen, på en bippodrome;
hvad måste fyllas,
hur han förbryllas,
tidningsgeranten, när "korgen" är tom.

Kinesiska taskspelare.

Det tycktes som om den sista kinesiska revolutionen gifvit det himmelska rikets barn lust för resor, och deras emigration valt Paris till sitt Coblenz, ty för kort tid sedan talades om en familj från detta land, som kommit hit och här ämnade uppslå sina bopålar, hvilket ögonskenligen vore början till en kinesisk koloni, hvad som skulle bidraga till vår stads fullkomlighet, då man till den engelska, spanska, italienska och tyska stadsdelen äfven kunde lägga den kinesiska. Såsom en försmak af denna herrlighet, hafva vi för närvarande två trupper kinesiska taskspelare eller akrobater, som utföra det mest fulländade man någonsin sett i denna genre. På theatern vid Porte St. Martin uppträder det ena af dessa sällskaper hvarje afton.

På det att våra europeiska taskspelare ej må anses hafva uppfunnit något, hafva dessa kineser äfven en komiker, i en pojke af 12 år, med ganska lifliga drag (så mycket den kinesiska långa och smala ansigtsbildningen tillåter det), som icke blott är en ganska angenäm gyckelmakare, ehuru han uppdukar sina qvickheter på kinesiska språket, och dervid han tyckes göra sig temligen lustig på åskådarnes bekostnad, utan äfven en ytterst skicklig taskspelare. Det vanliga bollspelet med 2 å 3 bollar, som våra vanliga gatkonstmakare visa, gör han med en fullkomlighet, som ej kan beskrivas; hans händer tyckas vara magneter, hvilka bollarne följa, efter behag, i alla riktningar; han följer bollen i fallet och håller honom tillbaka med öppen hand. Kullerbyttor gör han med ett dussin talrikar i händerna, under armarne, emellan benen, i munnen utan att sönderslå det minsta. Hans kamrat Arbow, en stark man med en oerhörd härpiska, passerar denna öfver en stång, som två andra hålla, och drager sig sjelf vid sin egen härpiska upp och ned, liksom man drager ett vattenämbar ur en brunn.

Chong-Mong binder ett kinesiskt guldmynt, hvilka, som bekant är, äro genomborrade i midten, vid ett halmstrå; det faller af sig sjelf, att ett halmstrå med en vigt i spetsen ej kan blifva stående, utan ständigt faller tillhoppa; icke destomindre beror det blott af hans vilja att gifva halmstrået soliditet; ty så snart han gjort sina hokus pokus blir halmstrået stå-

ende på näsan, knappt har han borttagit det innan det åter sammanfaller, ja han söndersliter halmstrået inför publiken, för att visa att det ej innehåller någonting, och sönderrifvet blir det ändå stående. Deras färdighet i språng och kullerbyttor gränsar till det otroliga; Cirkus Napoleon har också skickliga akrobater, af hvilka en ställer sig på hufvudet på en stång och i denna ställning vänder han sig rundt omkring, utan tillhjälp af händerna; en annan hänger sig med båda händerna i en stång, och svänger kroppen flera gånger omkring, så att han beskriver en cirkel hvars medelpunkt stången är. Men deras kolleger, kineserna, äro ännu skickligare. Den ena springer upp på den andras skuldror — förstås utan att hjälpa sig med händerna — och detta språng ger dem begge den nödiga ansatsen för att göra en kullerbytta baklänges. Språng, hvarvid de utan att röra händerna vända sig omkring i luften och komma ned på en fot, göras med förvånande lätthet, men det bästa af allt är ändå den s. k. Wilhelm Tell eller den lefvande skott-taflan. Man uppreser lodrätt en bräda af behörig storlek, framför hvilken en af kamraterna ställer sig. Chong-Mong, den kinesiske Wilhelm Tell, kastar med 6 knifvar på ett afstånd af 8 å 10 steg; knifvarne flyga mot denna lefvande skott-tafla och fastna alltid tätt intill armarne, benen, halsen eller hufvudet, utan att sára honom! ja mannen som af sin kamratsålunda fått en knif-infattning, uträcker handen på brädan, och fyra knifvar flyga emellan de fem fingrarne; detta allt sker med en sådan säkerhet och lugn å båda sidor, att publiken är alls intet ängslig, och jag är öfvertygad att här, liksom vid Amburghs menageri, en engelsman befinner sig, som följer kineserna och bevisar alla deras representationer i hopp att en gång få se Chong-Mong göra ett misslyckadt knifkast och sára sin kamrat. (Ur G. H. o. S. T.)

”Wilhelm Tell” eller den lefvande skott-taflan

Å denna Tidskrift, som utkommer hvarje Söndag, kan, med 6 R:dr 32 sk. bko, prenumereras å alla Postkontor, Boklådor och hos utgifvaren, som sjelf betalar postförvaltare-arvodet, och kringbärarelönen här i staden.

Härmed följer: Bihanget, ”Skyddslingen”, pag. 25—32

Nästa No utgifves den 28 Januari.

C. PETERSENS OFFICIN 1855.